

G R E T A

Grupa eksperata za borbu
protiv trgovine ljudima

Smjernice za ublažavanje rizika od trgovine ljudima u kontekstu rata u Ukrajini i prateće humanitarne krize

GRETA(2022)09

Strasbourg, 4. maj 2022.

*Ovaj prijevod je pripremljen korištenjem sredstava zajedničkog programa Evropske unije i Vijeća Evrope.
Stavovi izraženi u njemu ne odražavaju nužno zvanične stavove Evropske unije.*

© Vijeće Evrope, maj 2022. Sva prava zadržana. Licencirano Evropskoj uniji pod uslovima.

Translation co-funded
by the European Union

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Grupa eksperata za borbu protiv trgovine ljudima (GRETA)

Smjernice

za ublažavanje rizika od trgovine ljudima u kontekstu rata u Ukrajini i prateće humanitarne krize

UVOD

U skladu sa Konvencijom Vijeća Evrope o borbi protiv trgovine ljudima iz 2005. godine („Konvencija“) države potpisnice su, čak i u vanrednim okolnostima poput rata i vanrednih situacija, dužne da preduzmu mjere u cilju sprečavanja i borbe protiv trgovine ljudima.

U prva dva mjeseca rata preko pet miliona ljudi bilo je prinuđeno da napusti Ukrajinu i potraži utočište u susjednim zemljama i širom Evrope. Procjenjuje se da 90% njih čine žene i djeca. Pored toga, više od 7,7 miliona ljudi je interno raseljeno. (Izvori: [UNHCR](#) i [IOM](#)). Ovo do sada nezabilježeno kretanje ljudi predstavlja značajne logističke izazove za javne institucije i humanitarne organizacije, naročito u državama koje se graniče sa Ukrajinom. Organizacije civilnog društva, specijalizovane NVO i novinari na terenu brzo su počeli da upozoravaju na sumnjive slučajeve trgovine ljudima među stanovništvom koje bježi iz Ukrajine.

Grupa eksperata Vijeća Evrope za borbu protiv trgovine ljudima (GRETA) je 17. marta 2022. godine [pozvala države da preduzmu hitne mjere kako bi se ljudi koji bježe iz Ukrajine zaštitili od trgovine ljudima](#) te ukazala na postojanje povećane opasnosti od trgovine ljudima kada je riječ o interno raseljenim osobama. Potencijalne žrtve trgovine ljudima među izbjeglicama iz Ukrajine su već identifikovane u nekoliko država, a u toku su i neke istrage. Djelotvorno sprečavanje trgovine ljudima iziskuje proaktivnije mjere s obzirom na do sada nezabilježeni priliv ljudi kojima je potrebna zaštita.

GRETA je u tom kontekstu odlučila da donese Smjernice za ublažavanje rizika od trgovine ljudima u kontekstu rata u Ukrajini i prateće humanitarne krize. Smjernice imaju za cilj da državama potpisnicama Konvencije pruže praktične savjete koji će im pomoći da javne agencije, NVO, privatni sektor i opšta javnost u svojim kontaktima sa ljudima koji bježe od rata u Ukrajini budu svjesni rizika od trgovine ljudima zarad različitih vidova iskorištavanja. Radi ostvarivanja brzog dejstva Smjernice su usmjerene na mjere koje se mogu brzo provesti bez potrebe za zakonodavnim reformama ili organizacionim izmjenama.

Smjernice obrađuju širok spektar pitanja kao što su registracija i sigurne rute, neposredna pomoć i integracija, informisanje i podizanje svijesti, otkrivanje potencijalnih žrtava i trgovaca ljudima, ugroženih grupa te saradnja, koordinacija i prikupljanje podataka. One se oslanjaju na materijale koje je GRETA ranije objavila, konkretno na [Uputstvo o pravima žrtava trgovine ljudima i osoba u riziku od trgovine ljudima na međunarodnu zaštitu](#) i nadopunjavaju preporuke koje su izdali ostali međunarodni akteri, kao što je [Specijalni predstavnik i koordinator OSCE-a za borbu protiv trgovine ljudima](#).

S obzirom na to da se bave preventivnim mjerama ove smjernice nisu sveobuhvatne i ne obrađuju pitanja kao što je, na primjer, pristup pravdi žrtava trgovine ljudima.

GRETA naglašava da rizici od trgovine ljudima u kontekstu oružanog sukoba nisu karakteristični isključivo za rat u Ukrajini ili za ukrajinske državljane, pa tako preporuke date u ovim smjernicama treba primjenjivati u kontekstu svih oružanih sukoba i u cilju zaštite svih ljudi bez obzira na njihovo državljanstvo. Države potpisnice bi ozbiljne izazove proizašle iz rata u Ukrajini trebale iskoristiti kao priliku za izradu i provođenje sveobuhvatnih strategija za efikasnije ublažavanje rizika od trgovine ljudima sa kojima se suočavaju svi ljudi koji traže međunarodnu zaštitu, a koje će biti zasnovane na ljudskim pravima i prilagođene potrebama žrtava.

REGISTRACIJA I SIGURNE RUTE MIGRACIJA

U skladu sa članom 5 Konvencije države potpisnice su obavezne da donesu i/ili unaprijede politike i programe za sprečavanje trgovine ljudima, kao i da preduzmu mjere kako bi omogućile zakonito odvijanje migracija. Pored toga, u članu 7 je precizirano da su države potpisnice, bez obzira na međunarodne obaveze u vezi sa slobodnim kretanjem ljudi, dužne da u što većoj mjeri pojačaju granične kontrole neophodne u cilju sprečavanja i otkrivanja trgovine ljudima. Registracija svih osoba koje traže međunarodnu zaštitu u kontekstu rata u Ukrajini, kao i uspostavljanje sigurnih i zakonitih ruta za njihov ulazak u zemlju i dalje kretanje, ključni su za sprečavanje trgovine ljudima i prvenstveno su obaveza država potpisnica. Efikasna registracija omogućava državnim organima da identifikuju sve pojedince i ponude im odgovarajuću zaštitu i pomoć, a pomaže i u ranoj identifikaciji osoba kod kojih je prisutan visok rizik od trgovine ljudima ili koje imaju specifične potrebe.

Prijedlog mjera:

- Izdvojiti odgovarajuće kadrovske, finansijske i materijalne resurse za efikasnu i blagovremenu registraciju svih novopridošlih osoba koje bježe od sukoba u Ukrajini.
- Osigurati registraciju svih osoba, uključujući i one koji nemaju dokumente na osnovu kojih bi se mogao utvrditi njihov identitet ili posljednje mjesto prebivališta u Ukrajini, u zemlji prvog ulaska i garantovati kontinuitet sistema registracije u zemljama tranzita i zemljama odredišta. U slučaju djece koja putuju sa odraslim osobama sa kojima nisu u rodu, ili u slučaju postojanja određenih sumnji u pogledu srodstva između djeteta i odrasle osobe/osoba u čijoj je ono pratnji, organi zaduženi za registraciju trebaju nasamo obaviti razgovor sa djetetom i izvršiti neophodne provjere.
- Poštujući propise o privatnosti i zaštiti podataka, u toku postupka registracije prikupiti sve relevantne informacije, a posebno kontakt informacije i mjesto boravka registrovane osobe, kao i njihovu saglasnost da ih državni organi naknadno kontaktiraju.
- Što ranije u toku postupka registracije izvršiti procjenu ugroženosti osoba koje bježe iz Ukrajine pomoću pokazatelja prilagođenih konkretnoj situaciji uzimajući u obzir da je Ukrajina još uvijek država porijekla žrtava trgovine ljudima zarad različitih vidova iskorištavanja.
- Radi sprečavanja krivičnih djela povećati prisustvo obučених pripadnika agencija za provođenje zakona, uključujući pripadnike specijalizovanih jedinica za borbu protiv trgovine ljudima, na graničnim prelazima, željezničkim i autobuskim stanicama, te pojačati video nadzor i legitimisanje ljudi.
- Uspostaviti zvanične i sigurne rute kretanja ljudi koji traže utočište pri prelasku granice i na teritoriji država domaćina primjenom proaktivnih mjera poput humanitarnih koridora kojim se omogućava siguran i zakonit ulazak i tranzit, besplatnog javnog prevoza ili prevoza koji finansira država, a vrše provjerene organizacije. [Komesar Vijeća Evrope za ljudska prava](#) istakao je potrebu za većom koordinacijom aktivnosti svih država članica Vijeća Evrope po ovom pitanju.

NEPOSREDNA POMOĆ I INTEGRACIJA

Obaveza sprečavanja trgovine ljudima od država potpisnica iziskuje da se pozabave osnovnim uzrocima trgovine ljudima kroz pružanje socijalnih i ekonomskih prilika ugroženim osobama, kao što su osobe kojima je potrebna međunarodna zaštita. Države potpisnice bi trebale garantovati da osobe koje bježe iz Ukrajine, bez obzira na njihovo državljanstvo, imaju pravo na međunarodnu zaštitu po osnovu domaćih i međunarodnih instrumenata poput Direktive Evropske unije (EU) o privremenoj zaštiti. Ovo pravo na zaštitu podrazumijeva neposredno pružanje pomoći, pravo zakonitog boravka u zemlji, ekonomska i socijalna prava kao što su pristup tržištu rada, smještaj, zdravstvena i socijalna zaštita. GRETA ističe da osobe koje nisu ukrajinski državljani nemaju pravo na privremenu zaštitu u skladu sa ovom direktivom EU ako postoje „sigurni i trajni uslovi“ za njihov povratak u zemlju porijekla što bi moglo dovesti do povećanja rizika od trgovine ljudima u slučaju prebrze i pogrešne procjene uslova za njihov povratak. GRETA u tom kontekstu naglašava da pravo na neposrednu pomoć ne smije biti uslovljeno državljanstvom.

Zabilježeni su slučajevi da je ljudima koji bježe iz Ukrajine nuđen prevoz, smještaj ili posao u zamjenu za seksualne ili druge usluge. Također su zabilježeni slučajevi u kojima su Ukrajinci koji traže utočište prevareni da rade bez ugovora o radu te su kasnije izrabljivani. Države potpisnice moraju preduzeti proaktivne mjere kako bi se garantovalo da pomoć i zaštitu pružaju pouzdane osobe u sigurnom ambijentu.

Prijedlog mjera:

- Među fizičkim osobama i organizacijama koje pružaju pomoć osobama koje bježe od rata u Ukrajini promovirati sigurne prakse. Neki primjeri dobrih praksi su provjera i zvanična registracija volontera, pojedinaca, organizacija i privatnih preduzeća koja nude i pružaju usluge smještaja, prevoza i/ili zapošljavanja, kao i promocija sigurnog zapošljavanja kadrova (kroz provjere identiteta i razgovor sa kandidatima) i kodeksa ponašanja.
- Pobriniti se za momentalno ispunjavanje hitnih i osnovnih potreba, kao što su hrana, voda, smještaj, odjeća i zdravstvena zaštita, svih osoba koje bježe od rata u Ukrajini bez obzira na njihovo državljanstvo.
- Osigurati zadovoljavajuće javne kadrovske, materijalne i finansijske resurse kako pružanje neposredne i dugoročne pomoći ne bi u većoj mjeri zavisilo od privatnih ili nevladinih inicijativa.
- Kontinuirano pružati savjete i podršku fizičkim osobama koje su zbrinule ljude koji bježe od rata u Ukrajini.
- Voditi računa da prihvatni i smještajni centri budu locirani u sigurnim područjima iz kojih je moguće ostvariti pristup neophodnim uslugama, uključujući zdravstvenu i socijalnu zaštitu i škole.
- Bez nepotrebnog odlaganja odobriti zakoniti status i boravišne dozvole svih osobama koje zbog rata u Ukrajini imaju pravo na međunarodnu zaštitu.
- Ako država odluči da osobama koje nisu državljani Ukrajine ne odobri međunarodnu zaštitu zbog toga što se mogu vratiti u svoju zemlju porijekla, voditi računa da se izvrši odgovarajuća procjena mogućnosti za efektivan, siguran i trajan povratak datih osoba.
- Osobama koje imaju pravo na međunarodnu zaštitu garantovati pravo na rad i osigurati prilike za zapošljavanje. Uvesti šeme zapošljavanja, savjetovanja i stručno osposobljavanje na radu, kao i usluge zapošljavanja te podsticati poslodavce da zapošljavaju kvalifikovane radnike iz populacije izbjeglica omogućavajući provjeru njihovih vještina, stečenog obrazovanja i stručnih kvalifikacija.
- Podizati svijest u privatnom sektoru o tome šta predstavlja djela trgovine ljudima, odgovornosti pravnih subjekata u tom smislu, kao i o načinu uvođenja sigurnih načina zapošljavanja osoba koje imaju pravo na međunarodnu zaštitu.
- Omogućiti lak i besplatan pristup uslugama zdravstvene zaštite, uključujući seksualno i reproduktivno zdravlje, kao i psihološku podršku, uključujući i osobe koje su žrtve seksualnog nasilja.
- Promovirati integraciju kroz organizovanje nastave lokalnog jezika, kulturnu i društvenu inkluziju, školovanje i predškolski odgoj i zaštitu djece.
- Pripremiti koordinirane planove sa civilnim društvom za pružanje sigurnog smještaja, ishrane, psihološke podrške i zdravstvene zaštite, socijalnih usluga, usluga tumača i pružanja informacija o pravima žrtava trgovine ljudima, uz posebno vođenje računa u slučajevima kada se radi o djeci.

INFORMISANJE I PODIZANJE SVIJESTI

U skladu sa članom 5 Konvencije obaveza efikasnog sprečavanja trgovine ljudima podrazumijeva kampanje informisanja, podizanja svijesti i edukacije, naročito za osobe podložne trgovini ljudima. Član 6 također obavezuje države potpisnice da usvoje i unaprijede mjere kojima se smanjuje potražnja koja podstiče iskorištavanje. Što ranije informisanje osoba koje bježe iz Ukrajine o njihovim pravima, uslugama podrške i prilikama za zapošljavanje te podizanje svijesti tih osoba o rizicima od iskorištavanja u različitim privrednim sektorima, uključujući seksualno iskorištavanje, od ključnog je značaja, naročito imajući u vidu širenje pogrešnih informacija.

Prijedlog mjera:

- Informisati ljude koji bježe od rata u Ukrajini o rizicima od trgovine ljudima zarad različitih vidova iskorištavanja (seksualno iskorištavanje, radno iskorištavanje, prisilno prosjačenje, prisilni kriminalitet, vađenje organa, nezakonito usvajanje, zloupotreba surogat majki...). Ove informacije treba pružati u svim različitim fazama, uključujući u samoj Ukrajini, na granicama, prilikom registracije i u smještajnim centrima. Primjer dobre prakse je dijeljenje letaka na različitim jezicima, uključujući ukrajinski i ruski, sa primjerima sumnjivih praksi, savjetima o načinu ponašanja i informacijama o tome kome se treba obratiti.
- Objavljivati informacije o uslovima za dobijanje zaštite i pravima na pomoć na televiziji i radiju, društvenim medijima, posebnim web stranicama i posterima na mjestima na kojima osobe koje bježe od rata u Ukrajini borave, kao što su granični prelazi, škole, crkve, pijace, informativni i kulturni centri, parkovi, javni prevoz itd.
- Pružati informacije o uslovima za zakoniti boravak u zemlji osobama koje bježe od rata u Ukrajini, uključujući i one koji su u bijegu od rata izgubili lične isprave.
- Pojačati postojeće dežurne telefonske linije i/ili hitno uvesti nove kontakt tačke i dežurne telefonske linije koje će raditi non-stop i gdje je moguće dobiti odgovarajuće informacije i prijaviti slučajeve trgovine ljudima i iskorištavanja, uključujući i na ukrajinskom i ruskom jeziku.
- Osigurati lako dostupne informacije o radnim pravima i postupcima zapošljavanja u zemlji domaćinu uz naglašavanje značaja potpisivanja zvaničnog ugovora o radu na jeziku koji uposlenik razumije.
- Organizovanje kampanja podizanja svijesti, kako online (putem društvenih medija, aplikacija za slanje poruka kao što su Viber i Telegram, kao i specijalizovanih web stranica) tako i offline (npr. u javnom prevozu i na javnim mjestima gdje ljudi koji bježe iz Ukrajine mogu lako vidjeti te informacije) o rizicima javljanja na lažne ponude za zapošljavanje. Posebnu pažnju treba posvetiti praksi lažnih konkursa za posao u kojima se koriste ciljane poruke (koje se šalju putem aplikacija za slanje poruka i društvenih medija) u kojima se nude dobro plaćeni honorarni poslovi ili rad od kuće.
- Podizanje svijesti javnosti o rizicima od trgovine ljudima u kontekstu rata u Ukrajini i o tome šta učiniti u slučaju sumnje na potencijalni slučaj trgovine ljudima.

OTKRIVANJE POTENCIJALNIH ŽRTAVA I TRGOVACA LJUDIMA

U skladu sa Konvencijom države potpisnice su dužne da identifikuju žrtve trgovine ljudima, uključujući i među osobama koje bježe od rata u Ukrajini. Pažnja se mora obratiti na sve vidove iskorištavanja kojima bi ova grupa ljudi mogla biti izložena, odnosno ne isključivo na seksualno iskorištavanje nego i na prisilni rad, prisilni rad u domaćinstvu, prisilni kriminalitet (npr. džeparenje, krađa, uzgajanje marihuane), prisilno prosjačenje, kao i trgovina organima. GRETA skreće pažnju na [rastući trend trgovine ljudima putem interneta i/ili pomoću novih tehnologija](#) koji je posebno relevantan u kontekstu osoba koje bježe od rata u Ukrajini.

Prijedlog mjera:

- Dodijeliti dodatne kadrovske, finansijske i materijalne resurse nadležnim organima (graničari, službenici za azil, pripadnici agencija za provođenje zakona, inspektori rada...) radi jačanja njihovih kapaciteta za proaktivno otkrivanje slučajeva iskorištavanja i identifikovanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima među osobama koje su pobjegle od rata u Ukrajini i organizovati posebne obuke namijenjene tim organima o ugroženosti osoba koje bježe od rata u Ukrajini i rizicima s kojima se suočavaju, znakovima upozorenja i faktorima koji ukazuju na trgovinu ljudima, kao i o načinu upućivanja potencijalnih žrtava u službe koje im mogu pružiti pomoć i zaštitu.
- Podizati svijest službi na terenu i stručnjaka koji učestvuju u postupku registracije, pružanju pomoći i integraciji osoba koje bježe od rata u Ukrajini – naročito volontera, osoblja u hotelima, socijalnih radnika, zdravstvenih radnika, lokalnih organa vlasti, nastavnog osoblja – o rizicima od trgovine ljudima i iskorištavanja. Pružiti im jednostavne smjernice, instrumente i pokazatelje za identifikovanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima, naročito djece, kao i uputstva o postupanju

u tim slučajevima.

- Osigurati primjenu Nacionalnog mehanizma upućivanja (NMU) u svim slučajevima otkrivanja žrtava trgovine ljudima među osobama koje bježe od rata u Ukrajini.
- Pojačati ciljane aktivnosti inspektora rada u cilju nadzora rizičnih sektora (kao što su ugostiteljstvo, poljoprivreda, kurirske službe, dostava hrane, čišćenje, kućna njega, praonice automobila, centri za masažu), kao i lokacija na kojima su ranije otkriveni slučajevi trgovine ljudima. Proaktivno identifikovati potencijalno rizične lokacije na kojima bi moglo doći do iskorištavanja osoba koje bježe od rata u Ukrajini i pojačati inspekcijski nadzor tih lokacija.
- Sistematski pratiti internet pomoću informacija iz otvorenih izvora i kontrole konkursa za posao i web stranica na kojima se nude seksualne usluge uz primjenu različitih tehnoloških alata. Usavršavati digitalnu stručnost i povećati prisustvo policijskih službenika i inspektora rada na internetu.
- Pripremiti i distribuirati informacije o sigurnim kanalima prijavljivanja potencijalnih slučajeva trgovine ljudima i iskorištavanja. Garantovati da radnici koji nisu dobili privremenu zaštitu nakon izbijanja rata u Ukrajini mogu sigurno prijaviti zloupotrebu na radnom mjestu bez rizika od prijavljivanja imigracionim organima.

UGROŽENE GRUPE

Određeni pojedinci i grupe su više izloženi riziku od trgovine ljudima zbog pola, starosne dobi ili nepovoljnog materijalnog, fizičkog ili psihološkog stanja. U kontekstu rata u Ukrajini posebnu pažnju treba obratiti na djecu bez pratnje ili djecu razdvojenu od porodice, žene, pripadnike nacionalnih manjina, osobe sa invaliditetom, starije osobe i osobe koje su ukrajinski organi ranije identifikovali kao žrtve trgovine ljudima. GRETA je naročito zabrinuta zbog brojnih prijava nestanka djece po kojima se mora hitno postupati.

Prijedlog mjera:

- U cilju sprečavanja nestanka i zloupotrebe djece hitno osigurati registraciju i zaštitu djece bez pratnje i djece razdvojene od porodice, uključujući siguran i specijalizovan smještaj i obučeno osoblje koje je upoznato sa rizicima od trgovine ljudima. Osigurati blagovremenu i neometanu razmjenu informacija o nestaloj djeci i izraditi zajedničke protokole o postupanju u slučajevima nestale djece.
- U slučaju nedoumice u pogledu starosne dobi osoba, u postupcima procjene treba poštovati prava djeteta u kontekstu migracija, kao i [međunarodne standarde](#).
- U slučaju djece bez pratnje ili djece razdvojene od porodice potrebno je sistematski i blagovremeno imenovati zakonskog staratelja. Zakonski staratelji trebaju biti upoznati sa konkretnim traumama i ugroženošću djece iz Ukrajine, a po mogućnosti i proći obuku na tu temu.
- Garantovati da djeca imaju pristup zdravstvenoj zaštiti i psihološkoj podršci, kao i pristup obrazovanju, stručnom osposobljavanju, pravnoj pomoći i uslugama tumača.
- Pripremiti online i offline materijale prilagođene djeci namijenjene za upoznavanje djece o rizicima od trgovine ljudima, uključujući online vrbovanje i iskorištavanje, kao i za pomaganje djeci da razviju vještine prepoznavanja i izbjegavanja rizika, nauče kako da se zaštite, gdje mogu potražiti podršku i prijaviti zloupotrebu. Preduzeti korake u cilju sprečavanja online vrbovanja djece, uključujući saradnju sa pružateljima usluga interneta. Neki od dobrih primjera su organizovanje obuka na temu sigurnosti na internetu za djecu, roditelje i nastavno osoblje, izrada interaktivnog portala sa praktičnim savjetima, kao i aktivno partnerstvo sa centrima za sigurniji internet u državama članicama u kojima takvi centri postoje. U tom kontekstu podsjećamo na kontrolnu listu koju je pripremio [Lanzarote odbor za zaštitu djece pogođene izbjegličkom krizom od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe](#).
- Voditi računa da se postupak registracije provodi na rodno i starosno osjetljiv način. U mjeri u kojoj je to moguće države potpisnice bi trebale osigurati veći broj žena među carinskim službenicima, službenicima za azil, policijskim službenicima, socijalnim radnicima i prevodiocima.

- Osigurati rodno osjetljiv smještaj u organizaciji državnih organa ili u partnerstvu sa privatnim subjektima koji su prošli detaljnu provjeru. Neudate žene (sa ili bez djece) moraju imati odvojene spavaonice i sanitarni čvor, a ulaz i okolinu skloništa za žene treba osigurati.
- Ponuditi pomoć i zaštitu surogat majkama koje su pobjegle iz Ukrajine i nalaze se u državama u kojima surogat majčinstvo nije zakonito, uključujući zdravstvenu zaštitu i smještaj. Države potpisnice bi trebale preduzeti mjere kako bi se garantovalo da zbog nemogućnosti upisivanja surogat roditelja u rodni list djeteta ne dođe do rizičnih porođaja i trgovine novorođenčadima.
- Garantovati registraciju, smještaj, pomoć i zaštitu svim osobama koje bježe od rata iz Ukrajine bez diskriminacije, bez obzira na njihovo državljanstvo ili apatridiju. Države potpisnice bi trebale pojačati nadzor eventualnih djela diskriminacije i rasizma protiv osoba koje nisu državljani Ukrajine i pripadnika nacionalnih manjina koji bježe iz Ukrajine.
- Neposrednu pomoć, uključujući odgovarajući smještaj i zdravstvenu zaštitu, treba osigurati starijim osobama i osobama sa invaliditetom kako bi se spriječilo da te osobe postanu žrtve trgovine ljudima i iskorištavanja.

SARADNJA I KOORDINACIJA

Borba protiv trgovine ljudima i iskorištavanja osoba koje bježe od rata u Ukrajini iziskuje kolektivni odgovor i koordinisano djelovanje država potpisnica. Da bi se djelotvorno spriječila trgovina ljudima među osobama koje bježe od rata u Ukrajini, države potpisnice bi trebale prikupljati i razmjenjivati relevantne informacije, razvrstane po polu, starosti i drugim kriterijima, o sumnjivim i identifikovanim slučajevima trgovine ljudima, u skladu sa propisima o zaštiti podataka. Brza razmjena podataka između relevantnih aktera, državnih i nedržavnih, na državnom i međunarodnom nivou, ključna je za sprečavanje trgovine ljudima koji bježe od rata u Ukrajini i otkrivanje potencijalnih žrtava trgovine ljudima. Međunarodna saradnja bi također trebala omogućiti spajanje porodica.

Prijedlog mjera:

- Uspostaviti kanale za brzu razmjenu informacija i koordinaciju između javnih agencija, NVO, privatnih preduzeća i međunarodnih organizacija. Neki od dobrih primjera su imenovanje kontakt osoba kod svakog od aktera za upravljanje humanitarnim krizama i rizicima od trgovine ljudima.
- Osnovati multi-disciplinarnu radnu grupu zaduženu za planiranje i provođenje koordinisanih mjera radi omogućavanja pružanja pomoći ljudima koji bježe od sukoba u Ukrajini i sprečavanja njihovog iskorištavanja. Tu radnu grupu bi trebali sačinjavati predstavnici nadležnih ministarstava, regionalnih organa, agencija za provođenje zakona, inspekcije rada, udruženja poslodavaca, sindikata, organizacija civilnog društva i odgovarajućih međunarodnih organizacija.
- Uspostaviti partnerstva sa postojećom ukrajinskom dijasporom (zajednicama) u zemlji i uključiti ih u komunikaciju sa osobama koje bježe od rata u Ukrajini, pružanje pomoći i integraciju.
- Sarađivati sa privatnim poslodavcima i online platformama za ljudske resurse/zapošljavanje radi sistematskog praćenja konkursa za posao, naročito putem interneta.
- Prikupljati razvrstane podatke o osobama koje ulaze u zemlju usljed humanitarne krize u Ukrajini, kao i o osobama kojima je odobrena međunarodna zaštita.
- Prikupljati razvrstane podatke o potencijalnim i identifikovanim žrtvama trgovine ljudima među osobama koje bježe od rata u Ukrajini, kao i o provedenim istragama i sudskim postupcima u slučajevima trgovine ljudima.
- Pratiti i suzbijati lažne informacije o potencijalnim negativnim posljedicama registracije radi dobijanja međunarodne zaštite i pomoći u vidu smještaja, zaposlenja, socijalne zaštite itd.